

Щодо змін до порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук

Дар'я Давиденко

кандидат економічних наук, старший дослідник, завідувач відділу аспірантури та докторантури, Національний науковий центр «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса» Міністерства юстиції України, м. Харків, Україна, ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9124-9511>, e-mail: davidenko.dasha@ukr.net

Юлія Костенко

науковий співробітник відділу аспірантури та докторантури, Національний науковий центр «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса» Міністерства юстиції України, м. Харків, Україна, ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-5870-1502>, e-mail: yuliakostenko26@gmail.com

Розглянуто актуальні питання процедури присудження наукового ступеня доктора наук в Україні. Представлено основні зміни до нормативно-правових актів, що регулюють зазначене питання, і позитивні наслідки таких перетворень для докторантур та спеціалізованих вчених рад наукових установ і закладів вищої освіти.

Ключові слова: докторська дисертація; здобувачі вищої освіти; науковий ступінь доктора наук; підготовка; процедура присудження.

On Changes to The Procedure for Awarding and Rejection of the Academic Degree of Doctor of Sciences

Daria Davydenko, Yuliia Kostenko

The paper examines the current issues of the procedure for awarding the scientific degree of Doctor of Sciences in Ukraine. The main changes to the regulatory legal acts regulating this issue and the positive consequences of such transformations for doctoral studies and specialized academic councils of scientific institutions and higher education institutions are presented.

Keywords: doctoral dissertation; higher education applicants; doctoral degree; preparation; award procedure.

У липні 2025 року набули чинності законодавчі зміни щодо процедури присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук, передбачені постановою Кабінету Міністрів України від 30.07.2025 р. № 928 (далі — *Постанова № 928*) [1]. Відповідно до цих змін і доповнень, Кабінет Міністрів України зобов'язав здобувача наукового ступеня доктора наук власноруч підписати титульну сторінку своєї дисертації на підтвердження того, що всі

подані до захисту наукові положення є його власними напрацюваннями, і водночас для засвідчення, що під час написання наукової праці (у разі використання технологій штучного інтелекту) автор перевірів і відредагував частини тексту [2].

Окрім того, положення Постанови № 928 нівелювало неточності чинного законодавства щодо підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора наук. Так, постановою Кабінету

Міністрів України від 23.03.2016 р. № 261 [3] обумовлено, що підготовка в докторантурі за умови успішного виконання індивідуального плану наукової роботи завершується наданням висновку наукового консультанта, що протирічить постанові Кабінету Міністрів України від 17.11.2024 р. № 1197 (у редакції від 03.05.2024 р. № 507) [4; 5], де зазначено, що науковий консультант готує свій висновок упродовж одного місяця після завершення навчання здобувачем у докторантурі. Своєю чергою Постанова № 928 [1] привела у відповідність до чинного законодавства зазначену вище норму, що зрештою урегулювало питання строків підготовки висновку наукового консультанта й дати відрахування здобувача із докторантури.

Важливою зміною до Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук (затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17.11.2021 р. № 1197 [4]) також є нововведення про зобов'язання наукового консультанта (у разі відмови підготувати свій висновок) повідомити про таку відмову здобувачеві за місяць до завершення ним підготовки у докторантурі.

Отже, зазначені зміни підвищують рівень відповідальності: як здобувача щодо якості проведеної ним наукової роботи, так і консультанта, який повинен неупереджено та своєчасно оцінити її. Оновлені Кабінетом Міністрів України нормативні вимоги мають найти відображення у безпосередній роботі спеціалізованих вчених рад і докторантур закладів вищої освіти й наукових установ щодо при-

судження здобувачам наукового ступеня доктора наук і їх попередньої підготовки. Так, у спеціалізованій вченій раді Д 64.896.01 Національного наукового центру «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса» Міністерства юстиції України, що присуджує відповідні наукові ступені за спеціальностями 12.00.07, 12.00.09, зазначені зміни вже впроваджені у процедури підготовки до захистів докторських дисертацій, які заплановані наприкінці 2025 року. Це сприяло вдосконаленню роботи з атестації кадрів вищої кваліфікації спеціалізованої вченої ради Національного наукового центру «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса» Міністерства юстиції України й урегулюванню нормативних протиріч у процесах присудження наукового ступеня доктора наук здобувачам.

Перелік джерел посилання

1. Про внесення змін до Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук : постанова КМУ від 30.07.2025 р. № 928. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/928-2025-%D0%BF#Text> (дата звернення: 18.09.2025).
2. Кабмін встановив нові правила щодо ШІ-текстів у дисертаційних роботах / Судова юридична газета в Україні : вебсайт. 31.07.2025. URL: <https://sud.ua/uk/news/ukraine/337395-kabmin-ustanovil-novye-pravila-po-ii-tekstam-v-dissertatsionnykh-rabotakh> (дата звернення: 18.09.2025).
3. Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах) : постанова КМУ від 23.03.2016 р. № 261 (зі змін та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov>.

- ua/laws/show/261-2016-%D0%BF#Text (дата звернення: 18.09.2025).
4. Деякі питання присудження (позбавлення) наукових ступенів : постанова КМУ від 17.11.2024 р. № 1197 (зі змін. та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1197-2021-%D0%BF#Text> (дата звернення: 03.04.2025).
 5. Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України з питань підготовки та атестації науково-педагогічних і наукових кадрів : постанова КМУ від 03.05.2024 р. № 507 (зі змін. та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/507-2024-%D0%BF#Text> (дата звернення: 03.04.2025).